

ГОТЕЛЬНІ ЗАКЛАДИ ЛЬВІВЩИНИ ТА ЇХНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПРИКЛАДІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Розроблена система математико-географічних моделей готельного господарства регіону. Розроблена методика обчислення інтегрального показника готельних закладів району для абсолютних показників, відносних показників першого та другого рівня. Проаналізований інтегральний показник абсолютних ознак для готельних закладів області. В результаті багатовимірного таксономічного аналізу відносних показників діяльності готельних закладів Львівської області виділені 3 таксони та 4 підтаксони. Досліджено стан міжнародного туризму в готельних закладах Львівської області.

Ключові слова: туризм, міжнародний туризм, готельний заклад, готельний бізнес, багатовимірний таксономічний аналіз.

Grytsevych V.S., Podvirna Kh.Y. HOTEL ESTABLISHMENTS OF LVIV REGION AND THEIR ACTIVITY ON EXAMPLE OF INTERNATIONAL TOURISM

The system of mathematic and geographic models of region hotel economy is developed. The calculation method for integral index of district hotel establishments is developed for absolute indexes, relative indexes of the first and second level. The analysis of integral index of absolute signs is carried out for hotel establishments of region. As a result of multidimensional taxonomical analysis of relative indicators of hotel establishments of Lviv region indicators 3 taxons and 4 subtaxons are selected. The article investigates the basic tendencies and prospects of development of international tourism in hotel establishments of the Lviv region.

Key words: tourism, international tourism, hotel establishment, hotel business, multidimensional taxonomical analysis.

Грицевич В.С., Подвірна К.Е. ГОСТИНИЧНЫЕ ЗАВЕДЕНИЯ ЛЬВОВЩИНЫ И ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ПРИМЕРЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА

Разработана система математико-географических моделей гостиничного хозяйства региона. Разработана методика вычисления интегрального показателя гостиничных заведений для абсолютных показателей, относительных показателей первого и второго уровня. Проанализирован интегральный показатель абсолютных признаков для гостиничных заведений области. В результате многомерного таксономического анализа относительных показателей деятельности гостиничных заведений Львовской области выделены 3 таксони и 4 подтаксони. Исследовано состояние международного туризма в гостиничных заведениях Львовской области.

Ключевые слова: туризм, международный туризм, гостиничное заведение, гостиничный бизнес, многомерный таксономический анализ.

Постановка проблеми та її значення. Готельний бізнес є головною складовою туристичної галузі України. Розвиток внутрішнього та міжнародного туризму значною мірою пов'язаний з рівнем матеріально-технічної бази туристичних підприємств, розгалуженістю та різноманітністю їх мережі, якістю та обсягом послуг, пропонованих готельним господарством [3, с.45], тому значний інтерес становить його суспільно-географічне дослідження.

Аналіз останніх досліджень проблеми. Дослідженням реалій та перспектив розвитку готельного господарства регіонів в контексті розвитку міжнародного туризму займається багато вітчизняних дослідників, які визначають шляхи удосконалення системи управління готельним комплексом на базі стратегії розширення бізнесу [1, с.141]. Однак, потрібно відзначити, що сучасні тенденції та перспективи розвитку готельної індустрії держави та

окремих її регіонів в контексті міжнародного туризму розглядаються доволі фрагментарно [4, с.71]. У публікаціях здійснено аналіз організації діяльності в готельному бізнесі; висвітлено сучасні тенденції розвитку світової індустрії гостинності та готельного господарства України, практичні аспекти класифікації, типізації підприємств готельного господарства; розкрито особливості технології обслуговування споживачів готельних послуг [7, с.71]. Варто зазначити, що у публікаціях сучасних дослідників розкриваються методичні основи аналізу і планування економічних показників господарської діяльності підприємств готельного господарства і туризму [8, с.75]. Також у наукових дослідженнях розкриті поняття організації туристичної діяльності, окреслено складові сфери туризму та законодавче регулювання організації туроператорської та турагентської діяльності, визначено основні можливості розвитку туризму в Україні [6, с.71]. Окрім цього, дослідниками розглядають міжнародний туризм як індустрію, його види і чинники, що впливають на туристичний рух, індустрію міжнародного туризму та її складові, засади та світовий досвід менеджменту і маркетингу міжнародного туризму [5, с.87].

Мета статті полягає в розробці об'єктивних методів аналізу територіальних особливостей готельних закладів регіону та застосування методів до його суспільно-географічної оцінки у Львівській області у розрізі адміністративних одиниць, зокрема в аспекті міжнародного туризму.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Для аналізу стану діяльності готельних закладів Львівської області були використані абсолютні та відносні ознаки. Серед абсолютних ознак стану діяльності готельних закладів області були взяті до уваги: загальна кількість готельних закладів у адміністративному районі, загальна кількість номерів у готельних закладах району, розподіл загальної кількості номерів за типами у готельних закладах району, загальна кількість місць у номерах готельних закладів адміністративного району. Відносні ознаки для аналізу стану діяльності готельних закладів Львівщини були представлені: середньою кількістю номерів в одному готельному закладі адміністративного району,

середньою кількістю місць в одному готельному закладі району, середньою житловою площею одного готельного закладу району, середньою кількістю місць в одному номері готельних закладів району, середньою житловою площею одного номера готельних закладів району, середньою житловою площею одного місця в готельних закладах адміністративного району [2, с.50].

Район характеризуємо четвіркою значень головних абсолютних ознак:

$$\langle K_i, N_i, M_i, S_i \rangle,$$

де i - номер району; міста обласного підпорядкування включаємо у відповідні райони, а Львів розглядаємо як окрему територіальну одиницю, тому $i = 1, \dots, 21$;

K_i - загальна кількість готельних закладів у районі;

N_i - загальна кількість номерів у готельних закладах району;

M_i - загальна кількість місць у номерах готельних закладів району;

S_i - загальна житлова площа готельних закладів району.

На основі даних за районами області обчислюємо середні значення названих ознак: \bar{K} , \bar{N} , \bar{M} , \bar{S} . Тоді інтегральний індекс i -го району на основі абсолютних ознак, розраховуємо за формулою:

$$I_i^0 = \frac{K_i}{\bar{K}} + \frac{N_i}{\bar{N}} + \frac{M_i}{\bar{M}} + \frac{S_i}{\bar{S}}.$$

За значеннями інтегрального показника абсолютних ознак для готельних закладів на території Львівщини чітко виділяються ареали, у яких значення цього показника є найнижчими (0,4 – 1,6) (прикладом цього є Мостиський, Городоцький, Миколаївський, Жидачівський, Сокальський, Радехівський, Буський, Бродівський, Золочівський райони) та готельні заклади відсутні (Самбірський, Старосамбірський райони) (рис. 1).

Середні значення інтегрального показника абсолютних ознак для готельних закладів (1,6 – 6,4) є характерні для районів, прилеглих до обласного центру (Яворівський, Жовківський, Кам'янка – Бузький, Пустомитівський), а також Перемишлянського Стрийського й Турківського. Дещо вищі від середнього значення інтегрального показника абсолютних ознак для готельних

закладів (6,4 – 25,6) спостерігаються у Дрогобицькому та Сколівському районах. Найвищими значеннями інтегрального показника абсолютних ознак для готельних закладів (25,6 і більше) характеризується м. Львів.

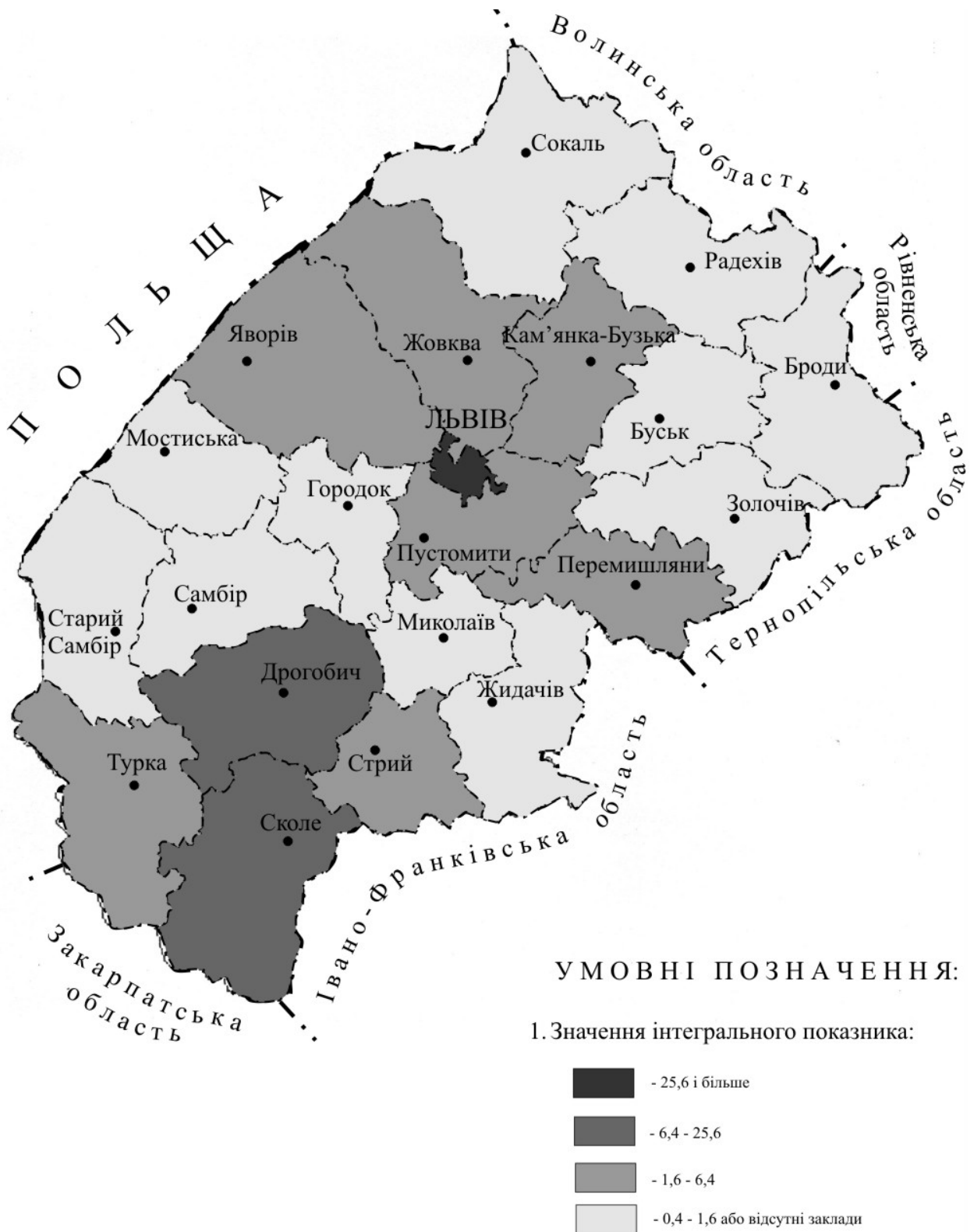

Рис. 1. Класифікація районів Львівщини за значеннями інтегрального показника абсолютних ознак для готельних закладів.

За відомими значеннями абсолютних ознак можна обчислити значення відносних ознак першого рівня:

$n_i = \frac{N_i}{K_i}$ - середня кількість номерів в одному готельному закладі району;

$m_i = \frac{M_i}{K_i}$ - середня кількість місць в одному готельному закладі району;

$s_i = \frac{S_i}{K_i}$ - середня житлова площа одного готельного закладу району.

Тоді інтегральний індекс i -го району на основі відносних ознак першого рівня, розраховуємо за формулою:

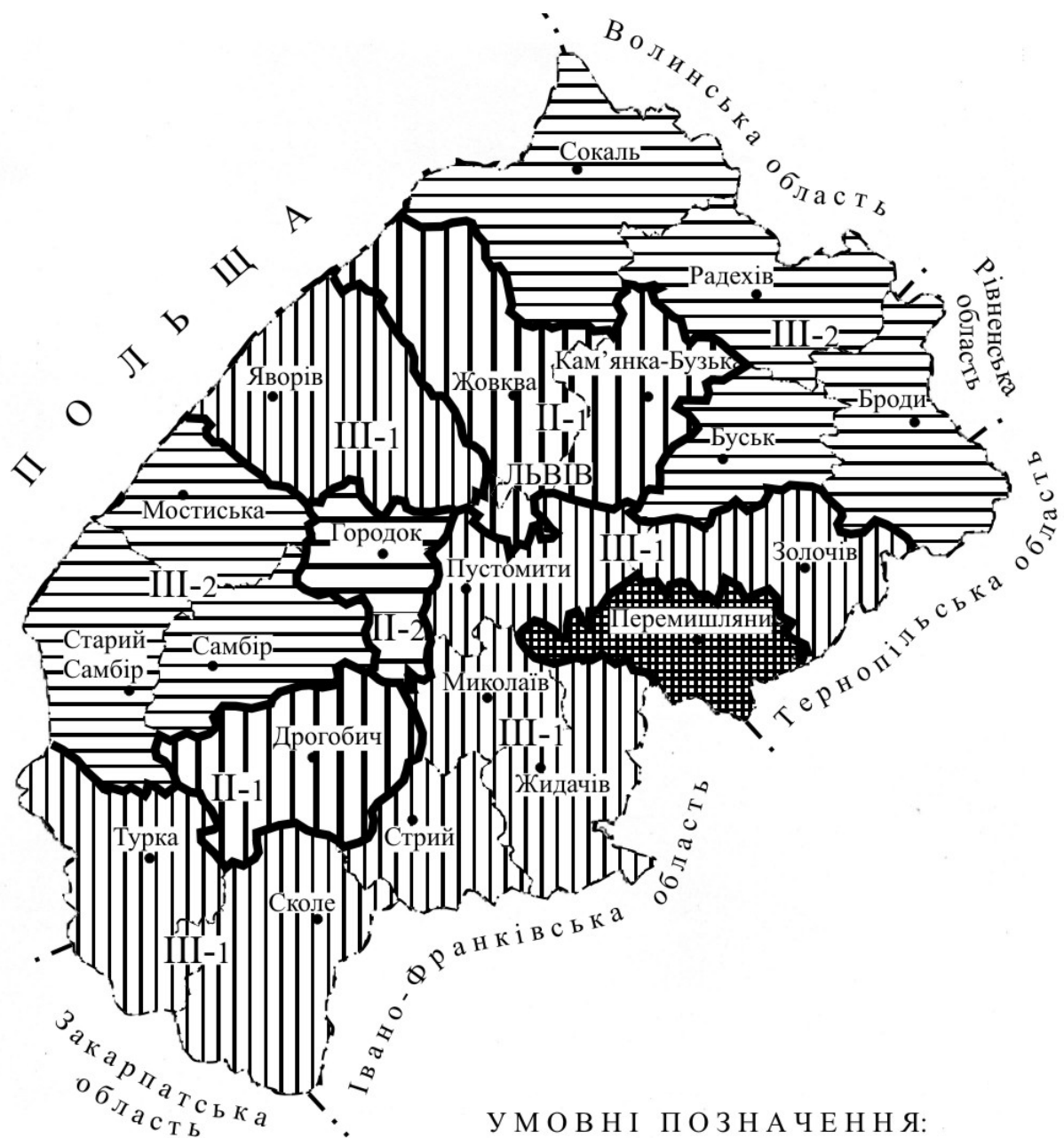
$$I_i^1 = \frac{n_i}{\bar{n}} + \frac{m_i}{\bar{m}} + \frac{s_i}{\bar{s}},$$

де \bar{n} , \bar{m} , \bar{s} - середні значення відносних ознак першого рівня:

$$\bar{n} = \frac{\bar{N}}{\bar{K}}, \quad \bar{m} = \frac{\bar{M}}{\bar{K}}, \quad \bar{s} = \frac{\bar{S}}{\bar{K}}.$$

Крім цього, сукупність відносних величин n_i , m_i , s_i у розрізі районів, дає змогу здійснити багатовимірний таксономічний аналіз.

В результаті багатовимірного таксономічного аналізу відносних показників першого рівня для готельних закладів Львівської області виділено 3 таксони та 4 підтаксони (рис. 2). Таксон I представлений лише Перемишлянським районом, де спостерігаються найвищі значення всіх показників. Таксон II утворений двома підтаксонами: II-1 – райони, у яких середня кількість номерів та середня житлова площа одного готельного закладу вищі середніх значень (Львів, Дрогобицький, Жовківський, Кам'янка-Бузький район); II-2 – райони, у яких середня кількість номерів та середня кількість місць одного готельного закладу близькі середніх значень (Городоцький район). Таксон III також складається з 2-х підтаксонів: III-1 – райони, у яких значення всіх показників нижчі середніх, південна та південно-східна частина області (Турківський, Сколівський, Стрийський, Жидачівський, Миколаївський, Пустомитівський, Золочівський та Яворівський райони). III-2 – райони з найнижчими значеннями всіх показників, або з відсутністю готельних закладів (Старосамбірський, Самбірський, Мостиський, Сокальський, Радехівський, Бузький, Бродівський райони).

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

- I - район з найвищими значеннями всіх показників
- II-1 - райони, у яких середня кількість номерів та середня житлова площа одного готельного заладу вищі середніх значень
- II-2 - райони, у яких середня кількість номерів та середня кількість місць одного готельного заладу близькі середніх значень
- III-1 - райони, у яких значення всіх показників нижчі середніх значень
- III-2 - райони з найнижчими значеннями всіх показників, або з відсутністю готельних закладів
- - межі між таксонами

Рис. 2. Класифікація районів Львівщини на основі багатовимірного аналізу відносних показників першого рівня для готельних закладів.

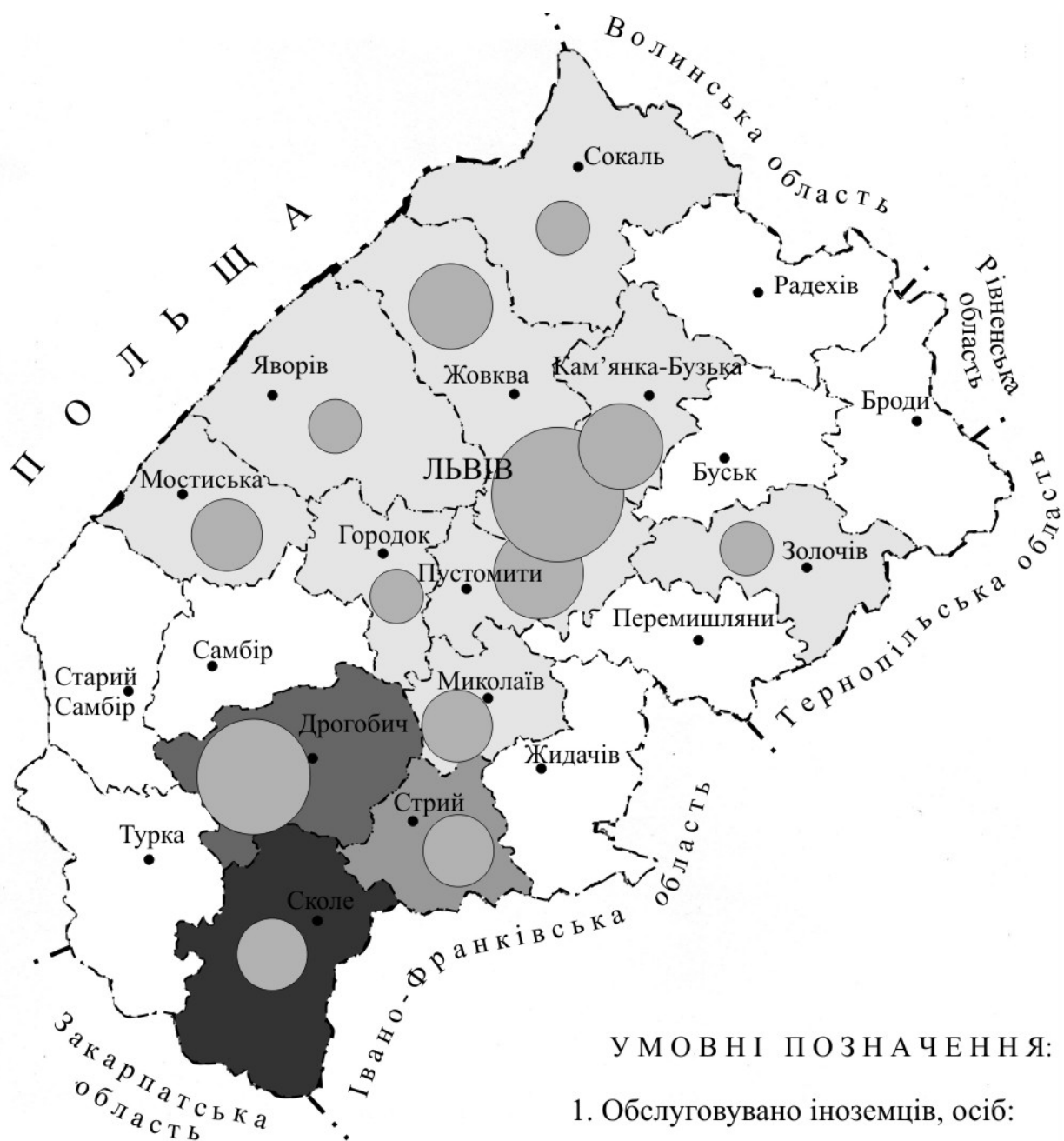
Важливим є дослідження перебування міжнародних туристів у готельних закладах Львівщини. Воно показує, що 8 адміністративних районів області іноземні туристи не відвідували. Поясненням цього може бути: відсутність інтересів, незадовільна туристична привабливість, стан готельної інфраструктури (Старосамбірський, Самбірський, Турківський райони) (рис. 3).

У готельних закладах переважної більшості районів області (Сокальський, Жовківський, Львів, Яворівський, Мостиський, Городоцький, Пустомитівський, Миколаївський, Золочівський райони) середній час перебування одного міжнародного туриста в готельному закладі не перевищував 2 діб. У готелях Стрийського району середня тривалість перебування іноземних туристів складала 6 діб.

Середній час перебування міжнародних туристів, які відвідували готельні заклади Дрогобицького та Сколівського районів був більшим ніж 6 діб. Це можна пояснити доволі високим рівнем розвитку готельної інфраструктури, великою концентрацією готельних закладів на територіях цих районів, високим туристично-рекреаційним потенціалом названих районів.

Варто також зазначити, що абсолютна кількість міжнародних туристів, які відвідали Львівщину у 2010 р. не перевищувала 82,8 тис. осіб [2, с.69]. У всіх адміністративних районах, окрім Львова (71,1 тис. осіб), Дрогобицького (7,3 тис.осіб), Жовківського (1,5 тис.осіб) та Пустомитівського (1,2 тис.осіб) районів, кількість іноземних туристів становила близько 600 осіб.

За отриманими значеннями відносних ознак першого рівня обчислюємо значення відносних ознак другого рівня: $\mu_i = \frac{m_i}{n_i}$ - середня кількість місць в одному номері готельних закладів району; $\sigma_i = \frac{s_i}{n_i}$ - середня житлова площа одного номера готельних закладів району. Аналогічно обчислюється інтегральний індекс i -го району на основі відносних ознак другого рівня: $I_i^2 = \frac{\mu_i}{\bar{\mu}} + \frac{\sigma_i}{\bar{\sigma}}$, де $\bar{\mu}$, $\bar{\sigma}$ - середні значення відносних ознак другого рівня: $\bar{\mu} = \frac{\bar{m}}{\bar{n}}$, $\bar{\sigma} = \frac{\bar{s}}{\bar{n}}$. Нарешті, є одна відносна ознака третього рівня: $c_i = \frac{\sigma_i}{\mu_i}$ - середня жилова площа одного місця в готельних закладах району i її середнє значення: $\bar{c} = \frac{\bar{\sigma}}{\bar{\mu}}$.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

1. Обслуговувано іноземців, осіб:

2. Середній час перебування одного іноземця в готельному закладі, діб:

Рис. 3. Іноземці в готельних закладах Львівщини в 2010 році.

Висновки. Територіальну диференціацію готельного господарства регіону можна ефективно описувати математико-географічними моделями. Ці моделі використовують визначену сукупність абсолютних ознак, відносних ознак першого рівня, відносних ознак другого рівня та відносну ознаку третього рівня.

Спостерігається часткове збігання територіальної організації, виявленої за значеннями інтегрального показника абсолютних ознак, і виявленої на основі багатовимірної аналізу відносних показників першого рівня.

Спостерігається хороша просторова відповідність між значеннями інтегрального показника абсолютних ознак і середнім часом перебування іноземців у готельних закладах.

Головними місцями притягання зарубіжних туристичних потоків були: м. Львів, Дрогобицький, Жовківський та Пустомитівський райони. При цьому, найбільше часу іноземці проводили в готельних закладах гірського Турківського та передгірських курортних Дрогобицького і Стрийського районів.

Список використаних джерел

1. Горіна Г.О. Особливості сучасного розвитку готельної індустрії України / Г.О. Горіна // Вісник СумДУ : Серія Економіка, №2. - Суми, 2010. – С. 141-145.
2. Готельне господарство та туризм у Львівській області : [статис. збірник] / Держ. комітет статистики, Головне управління статистики у Львівській області. - Львів, 2011. -120 с.
3. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно – ресторанний бізнес : менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 348 с.
4. Опанащук Ю.Я. Развитие гостиничного хозяйства в Украине : тенденции и перспективы / Ю.Я. Опанащук // Гостиничный и ресторанный бизнес. – 2004. - №3. – С.70-72.
5. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: [Текст] : підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич; М-во освіти і науки України. – К. : Знання, 2008.- 661 с.
6. Кифяк В.Ф. Організація туризму : [Текст] : навч. посіб. / В.Ф. Кифяк ; М-во освіти і науки України. – Чернівці: Книги –XXI, 2008.– 344с.
7. Бойко М.Г., Гопкало Л.М. Організація готельного господарства : [Текст] : підручник / М.Г. Бойко, Л.М. Гопкало; М-во освіти і науки України. – К.: КНТЕУ, 2006- 448 с.
8. Ткаченко Т.І., Гаврилюк С.П. Економіка готельного господарства і туризму : [Текст] : навч. посіб. / Т.І. Ткаченко, С.П. Гаврилюк. – К. : КНТЕУ, 2005. – 179 с.